

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสภาพการณ์ปัจจุบันของสังคมไทย การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์หลายรูปแบบในสังคมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม การที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในประเทศให้สูงขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ จึงเป็นไปตามวิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและ เป็น พลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการศึกษาต่ออาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดย มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) กล่าวไว้ว่า การเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคม และหนุนเสริมสถาบันทางสังคมให้แข็งแกร่ง เอื้อต่อการพัฒนาคน โดยการส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวมด้วยการพัฒนา ความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว ชุมชน การลดปัจจัยเสี่ยง จากสภาพแวดล้อมและการประกอบอาชีพที่มีผลต่อสุขภาพ รวมทั้งมุ่งสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ในการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2554 : 48)

การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง มีการลงทุนทางปัญญา เชื่อมโยงการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาสู่การเสริมสร้างขีด ความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ และการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย การ พัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ และสติปัญญาทางอารมณ์ที่เข้มแข็ง สามารถศึกษา หาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิตและพฤติกรรมสุขภาพที่ เหมาะสมและถูกต้องให้แก่เด็ก โดยเฉพาะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น สามารถจัดการ

ควบคุม ดูแลอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ ความเข้าใจในหลักโภชนาการ การออกกำลังกาย และการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ ตลอดจนมีการพัฒนาสุขภาพใจ โรงเรียน โดยจัดโรงเรียนให้ถูกสุขลักษณะเอื้อต่อการมีสุขภาวะ มีการควบคุมดูแลและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยจากโรค การเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ สุขภาพหรือสุขภาวะจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเกี่ยวข้องกับทุกมิติของชีวิต ซึ่งทุกคนควรจะได้เรียนรู้เรื่องสุขภาพ เพื่อจะได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีเจตคติ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม รวมทั้งมีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นกิจนิสัย อันจะส่งผลให้สังคมโดยรวมมีคุณภาพ สุขศึกษาและพลศึกษาเป็นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมายเพื่อการดำรงสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืน โดยเฉพาะวิชาสุขศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม และการปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่ไปด้วยกัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 5)

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ผู้สอนจะต้องสร้างรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ การเน้นที่ตัวนักเรียน ให้ผู้เรียนร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำในกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับสภาพจริงมากที่สุด และเชื่อมโยงกับสภาพเดิม นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือความเข้าใจในเรื่องที่เรียนด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความสนใจของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องปรับประคองช่วยเหลือ ให้กำลังใจและสรรหาสิ่งแวดล้อมกับสื่อต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมมากที่สุด โดยใช้กระบวนการทางสังคม การใช้กิจกรรมฝังความคิดเป็นกระบวนการสร้างโมเดลความคิด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมมือตลอดจนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรง เช่น มีสื่อและวิธีการที่หลากหลาย การแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การสร้างองค์ความรู้ด้วยการเขียนฝังความคิด การพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ด้วยการออกแบบ โมเดลฝังความคิด ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน

การเรียนรู้ด้วยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้ที่ครูเปิด โอกาสให้ผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนแตกต่างกันมาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย โดยมีเป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน ช่วยเหลือกันซึ่งกันและกัน ในภาระงานที่แต่ละคนได้รับมอบหมายเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม รู้จักแก้ปัญหาาร่วมกันเพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จ ดังนั้นผู้เรียนทุกคนจะพยายามแข่งขันกับตัวเองเพื่อทำคะแนนสูงสุดให้กลุ่ม วิธีการนี้นอกจากจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นแล้วยังเป็นประโยชน์ในด้านสังคม ซึ่งทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การปรับตัวเข้ากับกลุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อ

เพื่อน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2544 : 93) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ให้แก่ผู้เรียน ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนเก่งจะช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละคนคือความสำเร็จของกลุ่ม จุดสำคัญของการเรียนแบบนี้คือให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา โดยจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญา กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย

การเรียนแบบผังความคิดเป็นการจัดระบบความคิดเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการจำ ที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถจับใจความได้โดยใช้มโนคติ มารวบรวมโดยการใช้ภาพ สี และเส้นร่วมกัน ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสัมพันธ์ของประเด็นขั้นตอนและลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้สอดคล้องกับแนวคิดของจำเนียร เล็กสุมา (2552 : 56) ที่กล่าวว่าแผนที่ความคิด (Mind Mapping) เป็นเทคนิคการฝึกสมองให้ได้เต็มศักยภาพ โดยการโยงใยของเซลล์ประสาทในสมองกว่าสิบล้านเซลล์และแต่ละเซลล์มีส่วนที่เชื่อมโยงกันด้วยส่วนที่เรียกว่า Dendrite ที่ยื่นออกไปรอบทิศทางเพื่อรับข้อมูลจากเซลล์อื่น ๆ และ Axon ที่ใช้ส่งข้อมูลไปยังเซลล์ประสาทอื่น ๆ ทั้ง Dendrite และ Axon มีการโยงใยในสมองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งการทำงานภายในสมองนี้ ภูซานเรียกว่าการคิดรอบทิศทางซึ่งเป็นโครงสร้างและกระบวนการที่อยู่ในสมอง เขาเชื่อว่ามนุษย์มีสมองส่วนบน 2 ส่วนมิใช่ส่วนเดียว ซึ่งสมองส่วนนี้ทำงานแตกต่างกัน โดยซีกซ้ายจะทำงานเกี่ยวกับตรรกภาษา ความเป็นเหตุเป็นผล ตัวเลข การวัดและการวิเคราะห์

การเรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด สามารถเพิ่มศักยภาพแห่งการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ครูผู้สอนสุขศึกษาจึงจำเป็นต้องนำมาช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และบรรลุผลอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะอยู่ในรูปของกระบวนการกลุ่มเป็นวิธีการที่ได้พัฒนารูปแบบมาจากการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) นอกจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น การจัดการเรียนรู้

ประกอบผังความคิด เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการสอนวิธีหนึ่งที่เป็นกระบวนการสร้าง โมเดล ความคิดให้กับผู้เรียน โดยการแยกแยะความคิดหลักและแนวความคิดรอง ของเรื่องที่จะเขียน โดยนักเรียนได้ใช้ความคิดของตนเองอย่างเต็มที่ซึ่งการแตกความคิดชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ ที่มีต่อหัวเรื่องหลักที่ใช้ในการเขียน นอกจากนี้ผู้เรียนยังเกิดความสนุกสนานกับการใช้จินตนาการเหมาะกับการตกแต่งรูปภาพและรูปแบบของงานที่เชื่อมโยง ไปสู่เรื่องที่เขียน และนอกจากจะเกิดความเพลิดเพลินกับงานแล้วยังได้ฝึกฝนการใช้ความคิดและฝึกทักษะการวาดภาพไปในตัวซึ่งจะช่วยให้นักเรียนนำแนวทางในการเรียนรู้ตามความสนใจไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทักษะวิชาการต่าง ๆ

เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการสอนในระดับประถมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พบว่านักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นชั้นที่ต้องปรับตัวจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนต้องปรับตัวมากขึ้นกว่าเดิม ต้องรับผิดชอบงานมากขึ้น นักเรียนบางคนติดการเล่นเป็นส่วนใหญ่ ไม่ยอมทำงานตามเวลาที่กำหนด ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม นอกจากนี้ การประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านนาศรีดงเต็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ได้ระดับคุณภาพดี แต่เมื่อพิจารณาจาก ตัวบ่งชี้ที่ 3 และ 4 ได้ระดับคุณภาพ พอใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2550 : 14) ซึ่งสอดคล้องกับการวัดและประเมินผลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีผลการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาต่ำคือ 66.79 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ทางสถานศึกษาตั้งไว้คือ 70.00 (โรงเรียนบ้านนาศรีดงเต็ง. 2553 : 25) จากการศึกษาสาเหตุของการจัดการศึกษาพบว่ายังขาดการจัดกิจกรรมกระตุ้นเพื่อฝึกทักษะการคิด ครูขาดการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดเทคนิคการสอนที่หลากหลาย นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ ทักษะการคิดและประสบการณ์ ให้สัมพันธ์กันแบบองค์รวม ดังนั้นควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนที่หลากหลายสามารถส่งเสริมเจตคติที่ดีในการอยู่ร่วมกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษา โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่
2. ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเพียงไร
3. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่
4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในสาระที่ 4 หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 วิชาสุขศึกษา เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเขียนแผน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด จำนวน 12 แผน ประกอบด้วย 12 เรื่อง ได้แก่ สิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพ ปัญหาของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสุขภาพ การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อสุขภาพ ความหมายและลักษณะของอารมณ์ สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ปัญหาทางอารมณ์และความเครียด การควบคุมอารมณ์ ผลกระทบต่อสุขภาพ หลักการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพ เครื่องหมายบนผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ควรรู้ ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง วิธีการเลือกซื้อเลือกใช้เครื่องสำอาง

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

2.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 22 คน โรงเรียนบ้านนาศรีคงเค็ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด

4. ขอบเขตระยะเวลา

การวิจัยนี้ผู้วิจัยดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2556 ถึงเดือน มีนาคม 2557

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยแบ่งผู้เรียน

ออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ความสะดวกสามารรถคือ เก่ง – ปานกลาง – อ่อน ซึ่งวัดจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยสมาชิกในกลุ่มจะศึกษาบทเรียนร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นปรึกษาหารือทำความเข้าใจเนื้อหาพร้อมกันภายในกลุ่ม การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักสูตรและนำสาระการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สุขภาพดีมีสุข จำนวน 12 แผน เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD มี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเสนอบทเรียนต่อนักเรียนทั้งชั้น ประกอบด้วยการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ทบทวนความรู้และสอนเนื้อหาใหม่ของบท

ขั้นที่ 2 การเรียนกลุ่มย่อย ซึ่งสมาชิกกลุ่ม ที่มีความแตกต่างกันเรื่องระดับสติปัญญา ได้ร่วมกันศึกษาบทเรียนปรึกษาหารือ อภิปรายหรือการแก้ปัญหาพร้อมกัน

ขั้นที่ 3 การทดสอบย่อย หลังจากเรียนไปแล้ว นักเรียนต้องได้รับการทดสอบ โดยครูทำการทดสอบวัดความเข้าใจประมาณ 15 – 20 นาที และคะแนนที่ได้จากการทดสอบจะถูกแปลงเป็นคะแนนของแต่ละกลุ่มที่เรียกว่าคะแนนกลุ่มสัมฤทธิ์ซึ่งในการทดสอบนักเรียนทุกคนจะทำข้อสอบตามความสามารถของตน โดยไม่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 4 การคิดคะแนนในการพัฒนาตนเองและของกลุ่ม ซึ่งเป็นคะแนนที่ได้จากการ เปรียบเทียบคะแนนที่สอบได้กับคะแนนฐาน (Base Score) โดยคะแนนที่ได้จะเป็นคะแนน ความก้าวหน้าของผู้เรียน ในการทดสอบแต่ละครั้งนักเรียนทุกคนจะต้องรู้คะแนนฐานของตนเองก่อนแล้วคำนวณว่าตนเองจะต้องทำคะแนนอีกเท่าไรถึงจะได้คะแนนพัฒนาตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งคะแนนพัฒนาของแต่ละคนขึ้นอยู่กับความพยายามที่จะทำคะแนนการทดสอบให้มากกว่าคะแนนฐานเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและของกลุ่ม ถ้ากลุ่มใดได้คะแนนสูงหรือถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็จะได้รับรางวัล ซึ่งเป็นเครื่องหมายแห่งความสำเร็จ

ขั้นที่ 5 การยกย่องกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ กลุ่มจะได้รับรางวัลเมื่อคะแนนถึงเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้ ได้แก่ กลุ่มเก่ง กลุ่มเก่งมาก และกลุ่มยอดเยี่ยม

2. ฟังความคิด หมายถึง ความคิดรวบยอดที่เกิดจากการเรียนรู้ เรื่อง สุขภาพดีมีสุขตามแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วสามารถสร้างโมเดลความคิด ซึ่งในการเรียนรู้ฟังความคิดในที่นี้ใช้รูปแบบของบุชาน โมเดล

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบฟังความคิด หมายถึง การจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ในเนื้อหา เรื่อง สุขภาพดีมีสุข โดยใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนตามทฤษฎีร่วมมือเทคนิค STAD และให้ผู้เรียนสร้างองค์

ความรู้โดยเขียนเป็นผังความคิดได้

4. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาว่ากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด ที่สร้างขึ้นกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ แล้วแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ซึ่งเป็นไปตาม

80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคน ที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนและการทดสอบย่อยท้ายหน่วยการเรียนรู้ ระหว่างเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด

80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคน ที่ได้จากการวัดด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสุขศึกษา หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สุขภาพดีมีสุข

5. ค่าดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ตัวเลขที่แสดงความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน เมื่อเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สุขภาพดีมีสุข โดยการเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้น จากคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนทดสอบหลังเรียนและคะแนนเต็ม

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สุขภาพดีมีสุข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

7. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียน เรื่อง สุขภาพดีมีสุข โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด วัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สุขภาพดีมีสุข โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบผังความคิด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
2. ครูผู้สอนได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และการเรียนแบบร่วมมือร่วมเทคนิคอื่น ๆ ต่อไป
3. เป็นสารสนเทศสำหรับสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน